

Voorstel tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de vereenvoudiging en modernisering van het bewijsrecht

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regeling van het bewijsrecht te wijzigen om de geschiloplossing te vergemakkelijken en procedures sneller en efficiënter te laten verlopen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Het **Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste en tweede lid wordt “bescheiden” telkens vervangen door “gegevens”.
2. Het vierde tot en met zesde lid worden vervangen door vijf nieuwe leden, luidende:
 4. Als de rechter beslist dat de weigering of de beperking niet gerechtvaardigd is, maar een partij blijft weigeren aan een bevel als bedoeld in het eerste lid te voldoen, wordt de zaak voor de verdere behandeling verwezen naar een andere kamer, die uit de weigering van die partij de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht.
 5. Als de rechter heeft beslist dat de weigering gerechtvaardigd is, vervalt de verplichting.
 6. Als de rechter heeft beslist dat de beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is, kan hij slechts met toestemming van de andere partijen mede op de grondslag van die toelichting of die stukken uitspraak doen. Wordt de toestemming geweigerd, dan wordt de zaak voor de verdere behandeling verwezen naar een andere kamer, die uit de weigering van de andere partijen de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht.
 7. De rechter kan de zaak voor de beslissing, bedoeld in het derde lid, ook meteen verwijzen naar een andere kamer. Na de beslissing van die kamer wordt de zaak voor de verdere behandeling terugverwezen naar de rechter, die uit een weigering van partijen als bedoeld in het vierde of zesde lid de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht.
 8. De leden twee tot en met zeven zijn van overeenkomstige toepassing als een partij de rechter meedeelt dat zij zelf bepaalde stellingen wil toelichten of bepaalde, op de zaak betrekking hebbende gegevens in de procedure wil overleggen waarvan uitsluitend de rechter of ook een gemachtigde als bedoeld in artikel 22a kennis mag nemen.

B

Artikel 24 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1" geplaatst.
2. In het eerste lid (nieuw) wordt na "ten gronde hebben gelegd" ingevoegd "en op hetgeen verder tijdens het geding aan de rechter ter kennis is gekomen".
3. Er wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:
 2. De rechter kan partijen ambtshalve wijzen op mogelijkheden om de grondslag van hun vordering, verzoek of verweer aan te vullen.

C

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 28, eerste lid, onderdeel b, door een puntkomma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. door een partij op grond van de artikelen 22, 149b, 194, 195 of artikel 196 in verbinding met artikel 204 verstrekte gegevens waarvan die partij dat verlangt.

D

Na artikel 29 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 29a

1. De griffiers en andere bewaarders van openbare registers moeten, zonder rechterlijk bevel, tegen betaling van het daarvoor verschuldigde griffierecht, afschrift of uittreksel uit die registers verstrekken aan eenieder die daarom verzoekt.
2. Het eerste lid geldt niet, voor zover artikel 29 van toepassing is.

E

Artikel 30a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid, onderdeel g, wordt "kan beschikken" vervangen door "beschikt" en wordt na "doen horen," ingevoegd "onder overlegging van hun schriftelijke verklaringen, of als deze niet zijn verkregen, de reden daarvan".
2. Na het vierde lid wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:
 5. Aan het niet voldoen aan het hetgeen is voorgeschreven in het derde lid, onderdelen f en g, kan de rechter de gevolgen verbinden die hij geraden acht.

F

Artikel 30i, zesde lid, komt te luiden:

6. Het verweerschrift vermeldt de bewijsmiddelen waarover de verweerder of belanghebbende beschikt tot staving van de gronden van zijn verweer, en de getuigen die hij daartoe kan doen horen, onder overlegging van hun schriftelijke verklaringen, of als deze niet zijn verkregen, de reden daarvan. Wordt hieraan niet voldaan, dan kan de rechter daaraan de gevolgen verbinden die hij geraden acht.

G

In artikel 30l, tweede lid, vervalt de eerste volzin en wordt “Overigens kan de rechter” vervangen door “De rechter kan”.

H

In artikel 30n, zevende lid, wordt “de artikelen 180, eerste lid, 198, vijfde lid, en 201, vierde lid” vervangen door “de artikelen 180, eerste lid, 190, vijfde lid, en 193, vierde lid”.

I

Artikel 120 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “op straffe van nietigheid in acht genomen” vervangen door “op straffe van nietigheid in acht genomen, met uitzondering van hetgeen is voorgeschreven in de artikelen 30a, derde lid, onder f en g”.

2. Het vierde lid vervalt.

J

Na artikel 149 worden twee nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 149a

Elke partij verzamelt, voordat een zaak aanhangig is, de informatie die zij redelijkerwijs kan verkrijgen en die in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs voorzienbaar van belang is voor de beoordeling van de feiten of rechten waarop deze partij zich beroept ter onderbouwing van haar vordering of verweer. In de procedure kan de rechter uit het niet overleggen door een partij van de informatie, bedoeld in de vorige zin, de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 149b

1. Een partij bij een rechtsbetrekking heeft tegenover degene die beschikt over bepaalde gegevens over die rechtsbetrekking, recht op inzage, afschrift of uittreksel van die gegevens als zij daarbij voldoende belang heeft. De partij die recht heeft op inzage, afschrift of uittreksel van bepaalde gegevens, draagt de kosten die voor de verstrekking van deze gegevens moeten worden gemaakt.

2. Degene die over de gegevens beschikt, is verplicht aan de partij, bedoeld in het eerste lid, daarvan inzage, afschrift of uittreksel te verstrekken, tenzij:

- a. hem een verschoningsrecht als bedoeld in artikel 165, tweede lid, toekomt of
- b. gewichtige redenen zich daartegen verzetten.

3. Is degene die over de gegevens beschikt, een bestuursorgaan of een instelling, dienst of bedrijf werkzaam onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan, bedoeld in artikel 3 van de Wet openbaarheid van bestuur en geen partij bij de rechtsbetrekking, bedoeld in het eerste lid, dan

is hij niet verplicht tot verstrekking van inzage, afschrift of uittreksel van de gevraagde gegevens voor zover die gegevens op grond van de Wet openbaarheid van bestuur ook niet hoeven te worden verstrekt.

K

Het tweede lid van artikel 164 vervalt onder vernummering van het derde tot tweede lid.

L

Artikel 166 komt te luiden:

Artikel 166

1. Op verzoek van een partij kan de rechter de in artikel 30k, tweede lid, bedoelde toestemming verlenen voor het horen van getuigen tijdens de mondelinge behandeling of een getuigenverhoor op een andere zitting bevelen. Dit kan als bewijs door getuigen bij de wet is toegelaten en de partij bewijs heeft aangeboden van feiten die betwist zijn en die tot de beslissing van de zaak kunnen leiden.

2. De rechter kan partijen ook ambtshalve bevelen getuigen mee te nemen naar de mondelinge behandeling, bedoeld in artikel 30k, tweede lid, of naar een andere zitting. De rechter kan daarbij ook zelf personen als getuigen aanwijzen en door de griffier laten oproepen.

3. Het verhoor van getuigen vindt plaats op de mondelinge behandeling, bedoeld in artikel 30k, tweede lid, of op een andere zitting. Tenzij uit de wet anders voortvloeit, wordt in wettelijke bepalingen over het verhoor van getuigen ter zitting steeds bedoeld het horen van getuigen op de mondelinge behandeling of op een andere zitting.

4. De rechter vermeldt in de beslissing, voor zover mogelijk, aan welke partij en van welke feiten bewijs wordt opgedragen. Als het getuigenverhoor op een andere zitting plaatsvindt, vermeldt de rechter dit in elk geval in de beslissing waarin het getuigenverhoor wordt bevolen en vermeldt hij ook de plaats waar, en de dag en het uur waarop de getuigen zullen worden gehoord. Plaats, dag en uur van het getuigenverhoor kunnen ook later door de rechter worden vastgesteld.

M

In artikel 167 wordt na “de getuigenverhoren” ingevoegd “die op een andere zitting plaatsvinden,”.

N

In artikel 179, vierde lid, vervalt de eerste volzin en wordt “Overigens kan de rechter” vervangen door “De rechter kan”.

O

In artikel 180, eerste lid, wordt “Van het getuigenverhoor” vervangen door “Van het getuigenverhoor op een andere zitting”.

P

De paragrafen 5 tot en met 8 van de negende afdeling van de tweede titel van het eerste Boek worden vervangen door:

§ 5 Deskundigen

Artikel 186

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve een bericht of een verhoor van deskundigen bevelen. Het vonnis vermeldt de punten waarover het oordeel van deskundigen wordt gevraagd.

2. De rechter benoemt bij vonnis of bij latere beslissing een of meer deskundigen na overleg met partijen, met opdracht bij hem schriftelijk bericht in te leveren of aan hem mondeling verslag uit te brengen. Tegen deze benoeming staat geen hogere voorziening open.

3. De griffier zendt afschrift van deze benoeming aan de deskundigen.

4. Als een deskundige de benoeming niet aanneemt of zijn taak niet naar behoren zal kunnen volbrengen of weigerachtig is dit te doen, kan de rechter ambtshalve of op verzoek van een of beide partijen, na overleg met partijen, een andere deskundige in zijn plaats benoemen.

5. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, de deskundigen bevelen een nadere mondelinge of schriftelijke toelichting of aanvulling te geven. De rechter kan pas nadat de deskundigen hiertoe in de gelegenheid zijn gesteld of, als hij dit niet zinvol acht, na overleg met partijen, een of meer andere deskundigen benoemen.

Artikel 187

De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een of meer partijen deskundigen vragen hun kosten te begroten. Door de eisende partij wordt een door de rechter te bepalen voorschot en, als dit is bepaald, een nader voorschot, voor die kosten bijgeschreven op de rekening van het gerecht waar de zaak dient dan wel ter griffie gestort, voor zover niet bij het vonnis, bedoeld in artikel 186, eerste lid, in verband met de omstandigheden van het geding de wederpartij of beide partijen samen daartoe is of zijn aangewezen. Aan partijen aan wie ingevolge de Wet op de rechtsbijstand een toevoeging is verleend of bij wie ingevolge artikel 16 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken het griffierecht voor onvermogenden is geheven, wordt geen voorschot opgelegd. Ook wordt geen voorschot opgelegd aan de partijen van wie geen griffierecht is geheven en aan wie de griffier verklaart dat zij, als van hen wel griffierecht zou zijn geheven, dat het griffierecht voor onvermogenden zou zijn. Weigert de griffier een verklaring als bedoeld in de vorige zin af te geven, dan staat daartegen verzet open op de wijze als voorzien in artikel 29 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken.

Artikel 188

1. De rechter kan, zo nodig ambtshalve, bij de bepaling van een voorschot als bedoeld in artikel 195, of later, een termijn vaststellen voor de voldoening van het voorschot. Deze termijn kan een of meermalen worden verlengd. Tegen beslissingen ingevolge de eerste en tweede zin staat geen hogere voorziening open.

2. Wanneer een partij het voorschot niet binnen de daarvoor gestelde termijn voldoet, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 189

1. Als de deskundigen een onderzoek moeten verrichten, bepaalt de rechter bij hun benoeming of op een later tijdstip waar en wanneer zij tot het onderzoek zullen overgaan.

2. Bij de in het eerste lid bedoelde beslissing bepaalt de rechter de termijn waarbinnen de deskundigen hun schriftelijke bericht ter griffie moeten inleveren of de zitting waarop zij mondeling verslag moeten uitbrengen. In het eerste geval wordt ook de dag bepaald voor de volgende proceshandeling. In het tweede geval wordt deze dag bepaald op de zitting waarop het verslag is uitgebracht.

3. Wanneer op die dag het bericht van deskundigen nog niet is ontvangen, kan de rechter op verzoek van partijen of van een van hen een nadere datum bepalen. Ook kan de rechter een nadere zitting bepalen, wanneer op de daarvoor vastgestelde zitting het mondelinge verslag niet wordt uitgebracht.

Artikel 190

1. De deskundige die zijn benoeming heeft aanvaard, is verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen.

2. De deskundigen stellen hun onderzoek in, hetzij onder leiding van de rechter, hetzij zelfstandig. De deskundigen moeten bij hun onderzoek partijen in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en verzoeken te doen. Uit het schriftelijke bericht moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen en verzoeken wordt in het schriftelijke bericht melding gemaakt. Als een partij schriftelijke opmerkingen of verzoeken aan de deskundigen doet toekomen, verstrekt zij daarvan onmiddellijk afschrift aan de wederpartij.

3. Partijen zijn verplicht mee te werken aan een onderzoek door deskundigen. Wordt aan deze verplichting niet voldaan, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

4. Het schriftelijke bericht is met redenen omkleed zonder dat het persoonlijke gevoelens van ieder van de deskundigen behoeft te blijken. Ieder van de deskundigen kan van zijn afwijkende mening doen blijken. Het schriftelijke bericht wordt door de deskundigen ondertekend. Als een of meer deskundigen niet hebben ondertekend, wordt de oorzaak hiervan zo mogelijk op het schriftelijke bericht vermeld. Aan het niet ondertekenen van het bericht door een of meer deskundigen, kan de rechter de gevolgtrekking verbinden die hij geraden acht. De griffier zendt aan partijen afschrift van het schriftelijke bericht.

5. Het proces-verbaal van de slotsom van het mondelinge verslag wordt na voorlezing ondertekend door de rechter aan wie het verslag is uitgebracht en door de deskundigen. Verklaart een deskundige niet te kunnen ondertekenen, dan wordt die verklaring met de reden van de verhindering in het proces-verbaal vermeld.

6. De rechter kan bepalen dat het proces-verbaal, bedoeld in het vijfde lid, wordt vervangen door een door of namens hem gemaakte beeld- of geluidsopname als bedoeld in artikel 30n, zevende en achtste lid. Als naderhand een schriftelijke weergave van het proces-verbaal wordt opgesteld, wordt het proces-verbaal ondertekend door de rechter aan wie het mondelinge verslag is uitgebracht.

Artikel 191

1. De deskundigen hebben aanspraak op schadeloosstelling en op loon, door de rechter schriftelijk te begroten of onder het van het mondelinge verslag opgemaakte proces-verbaal.

2. De griffier betaalt het bedrag ten laste van het bijgeschreven of gestorte voorschot aan de deskundigen. Als het vastgestelde voorschot niet toereikend is, wordt voor het resterende bedrag een bevelschrift van tenuitvoerlegging uitgegeven ten laste van de in de tweede volzin van artikel 187 genoemde partij of partijen. In geval van een mondeling verslag of van een gemaakte beeld- of geluidsopname wordt dit bevelschrift gegeven op een in executoriale vorm uitgegeven uittreksel uit het proces-verbaal van het mondelinge verslag of uit de schriftelijke weergave van het proces-verbaal als bedoeld in artikel 190, zesde lid.

3. Voor zover ten gevolge van artikel 187, derde tot en met vijfde volzin, het tweede lid niet kan worden toegepast, betaalt de griffier het bedrag waarop de deskundigen aanspraak hebben ten laste van de Staat. Gedurende het geding wordt het ten laste van de Staat betaalde bedrag voorlopig in debet gesteld.

Artikel 192

1. De rechter kan een partij op haar verzoek toestemming verlenen tot het horen van deskundigen die niet door de rechter zijn benoemd.

2. De rechter ten overstaan van wie in een zaak bewijs wordt bijgebracht, kan aan partijen toestaan, bij die gelegenheid ook zodanige deskundigen te doen horen.

3. Als de rechter een verhoor van een zodanige deskundige heeft toegestaan, is ook de wederpartij bevoegd op dezelfde voet deskundigen te doen horen.

4. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, aan een zodanige deskundige het geven van een nadere, mondelinge of schriftelijke, toelichting bevelen. Artikel 186, vijfde lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing wanneer de rechter op verzoek van een partij of ambtshalve een deskundige wil benoemen als bedoeld in artikel 186.

5. De artikelen 166, derde lid, 167 tot en met 170, 174 tot en met 177, eerste lid, 179, tweede, derde en vierde lid, en 180 tot en met 185 over het getuigenverhoor zijn van overeenkomstige toepassing op het verhoor van deze deskundigen.

§ 6 Plaatsopneming en bezichtiging

Artikel 193

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve, vergezeld van de griffier, een plaatselijke gesteldheid opnemen of zaken bezichtigen die niet of bezwaarlijk ter zitting kunnen worden overgebracht.

2. Het daartoe strekkende vonnis vermeldt de plaats of de zaak die in ogenschouw moet worden genomen, bepaalt de tijd van de plaatsopneming, de tijd en de plaats van de bezichtiging, de termijn waarbinnen het van de verrichting op te maken proces-verbaal aan partijen moet zijn verstrekt en de dag voor de volgende proceshandeling.

3. De rechter heeft voor het doen van een plaatsopneming of een bezichtiging als bedoeld in het eerste lid, toegang tot elke plaats. Op het proces-verbaal als bedoeld in het tweede lid, zijn de artikelen 10 en 11, tweede lid, van de Algemene wet op het binnentreden van overeenkomstige toepassing.

4. Partijen worden in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken of verzoeken te doen. Uit het proces-verbaal moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen of verzoeken wordt in het proces-verbaal melding gemaakt. Het proces-verbaal wordt ondertekend door de rechter die de verrichting heeft gedaan. In geval van toepassing van artikel 30n, zevende en achtste lid, kan ook een proces-verbaal worden opgemaakt met een zakelijke samenvatting van hetgeen is voorgevallen tijdens de plaatsopneming of bezichtiging.

5. De rechter kan ter plaatse getuigen horen. De vierde paragraaf van deze afdeling is hierop van toepassing, met uitzondering van artikel 170.

6. De rechter kan zich tot de uitoefening van de in dit artikel toegekende bevoegdheden buiten zijn rechtsgebied begeven.

7. De artikelen 187, 188 en 191, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de reis- en verblijfkosten van de rechter en de griffier.

§ 7. Inzage, afschrift of uittreksel van gegevens

Artikel 194

1. Op verzoek van de partij die daar ingevolge artikel 149b, eerste lid, eerste volzin, recht op heeft, kan de rechter de wederpartij bevelen tot het verstrekken van inzage, afschrift of uittreksel van bepaalde gegevens waarover de wederpartij beschikt. Artikel 149b, eerste lid, tweede volzin, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Als de rechter het verzoek toewijst, bepaalt hij de voorwaarden waaronder, de wijze waarop en de termijn waarbinnen inzage, afschrift of uittreksel van de gegevens wordt verstrekt. De rechter kan bepalen dat binnen een door hem te bepalen termijn een voorschot voor de kosten van het verstrekken van inzage, afschrift of uittreksel van gegevens moet worden voldaan. Deze termijn kan een of meermalen worden verlengd. De rechter kan bepalen dat pas inzage, afschrift of uittreksel van gegevens hoeft te worden verstrekt nadat het voorschot is voldaan.

3. Als de wederpartij niet voldoet aan het bevel, bedoeld in het eerste lid, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 195

1. Als degene die over bepaalde gegevens beschikt, geen partij is bij de rechtsbetrekking waarop deze gegevens betrekking hebben, kan de rechter op verzoek van de partij die daar ingevolge artikel 149b, eerste lid, eerste volzin, recht op heeft, deze derde veroordelen tot het verstrekken van inzage, afschrift of uittreksel van die gegevens. De artikelen 149b, eerste lid, tweede volzin, tweede en derde lid, en artikel 162a zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Voordat de rechter beslist op het verzoek, bedoeld in het eerste lid, roept de rechter de derde op voor de mondelinge behandeling van het verzoek. Artikel 30g is op de oproeping van de derde van overeenkomstige toepassing.

§ 8. Voorlopige bewijsverrichtingen

Artikel 196

1. Voordat een zaak aanhangig is, kan de rechter op verzoek van de belanghebbende een of meer voorlopige bewijsverrichtingen bevelen. De wederpartij en andere belanghebbenden kunnen in de procedure volgend op het verzoek bedoeld in de vorige zin ook een of meer voorlopige bewijsverrichtingen verzoeken.

2. De rechter wijst het verzoek om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen toe, tenzij hij van oordeel is dat:

- a. de informatie die verlangd wordt, niet voldoende bepaald is;
- b. onvoldoende belang bij de voorlopige bewijsverrichting bestaat;
- c. het verzoek om voorlopige bewijsverrichtingen in strijd is met de goede procesorde;
- d. sprake is van misbruik van bevoegdheid; of
- e. andere gewichtige redenen bestaan die zich verzetten tegen de voorlopige bewijsverrichting.

Artikel 197

1. Het verzoek wordt gedaan aan de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn van de zaak kennis te nemen als deze aanhangig wordt gemaakt. Het verzoek kan ook worden gedaan aan de rechter tot wiens absolute bevoegdheid de zaak behoort en binnen wiens rechtsgebied degenen van wie informatie wordt verlangd, of het grootste aantal van hen, woonplaats hebben of, als zij geen bekende woonplaats in Nederland hebben, werkelijk verblijven. Als de zaak door de kantonrechter moet worden behandeld en beslist, wordt het verzoek gedaan aan de kantonrechter. De rechter beoordeelt summierlijk of hij absoluut bevoegd is en of de zaak door de kantonrechter moet worden behandeld en beslist.

2. De procesinleiding vermeldt in aanvulling op artikel 30a, derde lid, onder a, b, d, e en h:

- a. een beknopte omschrijving van het geschil of de gebeurtenis waarop het verzoek betrekking heeft;
- b. de feiten of rechten waarover informatie wordt verzocht of bewijs wordt verzameld;
- c. als de wederpartij en andere belanghebbenden niet bekend zijn, in afwijking van artikel 30a, derde lid, onder b, de redenen waarom zij onbekend zijn;

3. Bij het verzoek om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen vermeldt de procesinleiding ook:

a. als wordt verzocht om getuigen te horen, de namen en woonplaatsen van de personen die de verzoeker als getuigen wil horen en de redenen waarom van deze getuigen een schriftelijke verklaring niet is of kan worden verkregen of niet volstaat;

b. als wordt verzocht om een bericht of verhoor van deskundigen, de punten waarover het oordeel van deskundigen wordt gevraagd en de namen en hoedanigheid van een of meer door de rechter te benoemen deskundigen;

c. als wordt verzocht om een plaatsopneming of bezichtiging, de plaats of de zaak die door de rechter moet worden opgenomen of bezichtigd.

d. als wordt verzocht om inzage, afschrift of uittreksel van bepaalde gegevens, de aanduiding van de gegevens waarvan inzage, afschrift of uittreksel wordt verzocht en de namen en woonplaatsen van degenen die de gegevens tot hun beschikking hebben.

Artikel 198

1. Op het verzoek om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen wordt pas beslist nadat een verschijning van partijen heeft plaatsgevonden. De rechter bepaalt zo spoedig mogelijk na ontvangst van de procesinleiding de plaats, de dag en het uur waarop de verschijning van partijen plaatsvindt en beveelt de oproeping van de verzoeker, de wederpartij en andere belanghebbenden voor zover zij bekend zijn. Artikel 30j, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing. Alleen als de wederpartij onbekend is of sprake is van onverwijlde spoed, mag de rechter ook zonder een verschijning van partijen op het verzoek beslissen.

2. Als de rechter een of meer voorlopige bewijsverrichtingen toestaat zonder dat de wederpartij en andere belanghebbenden op het verzoek zijn gehoord, bepaalt hij de uiterste dag waarop de verzoeker een afschrift van de procesinleiding, als deze nog niet is toegezonden, en van de beschikking aan de wederpartij en de belanghebbenden, als die bekend, zijn, moet doen toekomen. Een afschrift van de procesinleiding en van de beschikking wordt bij aangetekende brief verzonden of bij exploit betekend.

Artikel 199

1. Tijdens de verschijning van partijen stelt de rechter de verzoeker in de gelegenheid zijn stellingen toe te lichten en de wederpartij en andere belanghebbenden daarop te reageren. De rechter overlegt met partijen over de doelmatigheid van de verzochte bewijsverrichtingen. De rechter kan partijen daarbij verzoeken om hem inlichtingen te geven, een schikking beproeven en de aanwijzingen geven die hij geraden acht.

2. Nadat een of meer voorlopige bewijsverrichtingen hebben plaatsgevonden, kan de rechter op verzoek van partijen of van een van hen of ambtshalve een nieuwe verschijning van partijen bevelen. De rechter kan dan ook met partijen de verdere wijze van behandeling van het geschil bespreken.

3. Als een partij dat verlangt, worden de afspraken die op de verschijning van partijen tussen partijen worden gemaakt in een proces-verbaal vastgelegd. Het proces-verbaal wordt door de rechter en partijen of hun tot dat doel bijzonderlijk gevolmachtigden ondertekend. Een beroep in rechte op deze afspraken kan niet worden gedaan, voor zover dit in strijd komt met een dwingende wetsbepaling, met fundamentele beginselen van behoorlijke rechtspleging of als een beroep daarop in verband met onvoorziene omstandigheden redelijkerwijs niet kan worden gedaan.

Artikel 200

Tegen de beslissing op het verzoek om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen te bevelen, staat geen hogere voorziening open, tenzij de rechter anders bepaalt. De termijn voor het instellen van de hogere voorziening bedraagt in dat geval vier weken.

Artikel 201

1. Als de rechter het verzoek tot het horen van getuigen toestaat, bepaalt hij in zijn beschikking de plaats, de dag en het uur waarop het voorlopig getuigenverhoor zal plaatshebben. De bepalingen over het getuigenverhoor zijn op het voorlopig getuigenverhoor van overeenkomstige toepassing.

2. Als de rechter het verzoek toestaat zonder dat een verschijning van partijen heeft plaatsgevonden, gaat de rechter, voordat hij overgaat tot het houden van het voorlopig getuigenverhoor, eerst na of de verzoeker heeft voldaan aan de verplichting bedoeld in artikel 198, tweede lid.

3. Verschijnt de wederpartij bij het verhoor van getuigen ter zitting, dan bepaalt de rechter na afloop daarvan op haar verzoek de plaats waar en het tijdstip waarop het voorlopig getuigenverhoor voor tegenbewijs kan plaatsvinden.

4. Als een getuige aannemelijk maakt dat de verzoeker met het voorlopig getuigenverhoor inlichtingen van hem wenst te verkrijgen voor een tegen hem in te stellen vordering, houdt de rechter het verhoor met inachtneming van de bepalingen die van toepassing zijn op het verhoor van de partij als getuige. Hiervan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

Artikel 202

1. Als de rechter het verzoek om een voorlopig bericht of verhoor van deskundigen toestaat, benoemt hij na overleg met partijen een of meer deskundigen met de opdracht bij hem schriftelijk bericht in te leveren of aan hem mondeling verslag uit te brengen. De beschikking vermeldt de punten waarover het oordeel van deskundigen wordt gevraagd. De bepalingen over deskundigen zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Als artikel 191, derde lid, van toepassing is en het bedrag van de schadeloosstelling en het loon van deskundigen voorlopig in debet zijn gesteld, bepaalt de rechter bij de toezending van het schriftelijke bericht aan partijen of bij de afgifte van het proces-verbaal van de slotsom van het mondelinge verslag, dan wel zo spoedig mogelijk daarna, welk deel van dit bedrag ieder van de partijen moet dragen en veroordeelt hen tot betaling van dat bedrag aan de griffier. Betaalt een partij niet, dan geeft de griffier een dwangbevel uit. Artikel 30 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken is van overeenkomstige toepassing. De tenuitvoerlegging wordt opgeschort als blijkt dat de veroordeling nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

3. Als de rechter het verzoek toestaat zonder dat een verschijning van partijen heeft plaatsgevonden, gaat de rechter, voordat hij een of meer deskundigen benoemt, eerst na of de verzoeker heeft voldaan aan de verplichting bedoeld in artikel 198, tweede lid.

Artikel 203

1. Als de rechter het verzoek om een plaatsopneming of bezichtiging toestaat, bepaalt hij in zijn beschikking de plaats, de dag en het uur waarop de plaatsopneming of bezichtiging plaatsvindt en de termijn waarbinnen het proces-verbaal van de plaatsopneming of bezichtiging aan partijen moet zijn verstrekt. Artikel 193 is van overeenkomstige toepassing.

2. Als de rechter het verzoek toestaat zonder dat een verschijning van partijen heeft plaatsgevonden, gaat de rechter, voordat hij overgaat tot de plaatsopneming of bezichtiging, eerst na of de verzoeker heeft voldaan aan de verplichting bedoeld in artikel 198c, tweede lid.

Artikel 204

1. De bepalingen over inzage, afschrift en uittreksel van bepaalde gegevens zijn van overeenkomstige toepassing op het verzoek om inzage, afschrift en uittreksel voorafgaand aan een aanhangig gemaakte zaak.

2. Als de rechter het verzoek om inzage, afschrift of uittreksel van gegevens toestaat zonder dat een verschijning van partijen heeft plaatsgevonden, zendt de verzoeker in aanvulling op artikel 198, tweede lid, ook een afschrift van de procesinleiding, indien deze nog niet is toegezonden, en van de beschikking, aan de belanghebbenden die over de gegevens beschikken en van wie de inzage, afschrift of uittreksel is verzocht.

Artikel 205

1. De voorzieningenrechter kan verlof verlenen tot het opmaken van een akte ter vastlegging van feiten die de deurwaarder ter plaatse persoonlijk heeft waargenomen. Bij het verlenen van het verlof bepaalt de rechter de termijn waarbinnen de waarneming door de deurwaarder moet plaatsvinden en geeft de rechter zo nodig nadere aanwijzingen aan de deurwaarder.

2. De deurwaarder beschrijft de ter plaatse persoonlijk waargenomen feiten nauwkeurig op het door hem daarvan onverwijld op te maken proces-verbaal. Tot deze beschrijving kan ook behoren het op enigerlei wijze vastleggen van feiten op beeld- of geluidsmateriaal dat wordt gevoegd bij het proces-verbaal en daarvan deel uitmaakt. Het proces-verbaal vermeldt het rechterlijk verlof. De rechter kan bepalen dat de waarneming door de deurwaarder op alle dagen en uren kan plaatsvinden. De artikelen 206, derde lid, 440, tweede lid, 444, 444a en 444b van overeenkomstige toepassing.

Artikel 206

1. Voor het leggen van conservatoir beslag tot bescherming van bewijs is verlof vereist van de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen wiens rechtsgebied zich een of meer van de in beslag te nemen gegevens bevinden of binnen wiens rechtsgebied de wederpartij of degene onder wie het beslag wordt gelegd, woonplaats heeft. De voorzieningenrechter beoordeelt summierlijk of is voldaan aan de voorwaarden als bedoeld in de artikel 149b, eerste lid, en of zich geen van de gronden bedoeld in artikel 196, tweede lid, voordoet. De voorschriften over middelen tot bewaring van zijn recht zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van artikel 709, derde lid.

2. Het verlof wordt verzocht door indiening van een procesinleiding waarin wordt vermeld:

- a. een nauwkeurige omschrijving van de gegevens of zaken waarvan inbeslagname wordt verzocht en de plaats waar deze zich bevinden;
- b. de rechtsbetrekking van de verzoeker die aan de beslaglegging ten grondslag ligt;
- c. de naam en woonplaats van de wederpartij en van de derde als onder een ander dan de wederpartij beslag wordt gelegd;

d. het belang bij de beslaglegging en de feiten en omstandigheden die beslaglegging noodzakelijk maken;

e. de aard en het beloop van de ingestelde of nog in te stellen vordering of het ingediende of nog in te dienen verzoek.

3. Op het verzoek wordt de wederpartij niet gehoord, maar de rechter kan de verzoeker en andere belanghebbenden in de gelegenheid stellen om te worden gehoord voordat hij op het verzoek beslist. Artikel 30j, derde en vierde lid, is op de oproeping van overeenkomstige toepassing.

4. Als op het tijdstip van het verloop een procedure nog niet aanhangig is gemaakt, wordt het verloop verleend onder de voorwaarde dat de verzoeker binnen een door de rechter te bepalen termijn een verzoek tot een of meer voorlopige bewijsverrichtingen als bedoeld in artikel 196 indient. Bij overschrijding van deze termijn vervalt het beslag. De rechter kan nadere voorwaarden stellen, aanwijzingen geven die hij geraden acht en, onverminderd artikel 64, derde lid, de deurwaarder toestaan het beslag te leggen op alle dagen en uren.

5. Verloop tot het leggen van beslag wordt niet verleend als de bescherming van vertrouwelijke gegevens of zaken niet is gewaarborgd.

6. Tegen de beschikking van de voorzieningenrechter is geen hogere voorziening toegelaten.

Artikel 207

1. Het beslag wordt gelegd bij een exploit van de deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid het verkregen rechterlijk verloop vermeldt. Dadelijk na de beslaglegging of uiterlijk op de volgende dag gaat de deurwaarder over tot een meer nauwkeurige aanduiding van de gegevens of zaken die in beslag zijn genomen. Het proces-verbaal wordt binnen drie dagen na de beslaglegging betekend aan de beslaglegger, de wederpartij en bij een beslag onder derden, ook aan de derden en als er een bewaarder is, ook aan hem. Bij het proces-verbaal dat is bestemd voor de beslaglegger kan de deurwaarder volstaan met een globale omschrijving van de in beslag genomen gegevens of zaken. Van de in beslag genomen gegevens of zaken krijgt de beslaglegger geen kennisneming dan nadat de rechter daartoe in de procedure of op het verzoek tot inzage, afschrift of uittreksel van gegevens als bedoeld in de artikelen 196 en 201, heeft beslist.

2. De verzoeker mag bij de beslaglegging niet aanwezig zijn, tenzij de rechter anders heeft bepaald of de deurwaarder zijn aanwezigheid noodzakelijk acht voor het aanwijzen van de in beslag te nemen gegevens of zaken. In alle gevallen wordt de bescherming van vertrouwelijke gegevens gewaarborgd. Degene onder wie beslag wordt gelegd, is verplicht zijn medewerking aan de beslaglegging te verlenen. Onder de in beslag te nemen gegevens wordt ook begrepen de gegevensdrager zelf. De artikelen 440, tweede lid, 444, 444a en 444b zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Het beslag vervalt van rechtswege zodra de rechter in de aanhangige procedure of op het verzoek tot een of meer voorlopige bewijsverrichtingen als bedoeld in artikel 196 afwijzend heeft beslist en deze beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. Bij een toewijzing van het verzoek vervalt het beslag van rechtswege nadat de beslissing ten uitvoer is gelegd. Als de in beslag genomen gegevens of zaken in gerechtelijke bewaring zijn gegeven, is de bewaarder verplicht tot afgifte daarvan aan de beslagene, tenzij de rechter op verzoek van een partij anders heeft bepaald. De rechter kan op verzoek van partijen of ambtshalve nadere aanwijzingen geven.

4. Onverminderd artikel 705 kan de wederpartij of de derde onder wie het beslag is gelegd, op de verschijning van partijen als bedoeld in artikel 207c een tegenverzoek indienen tot opheffing van het beslag of tot wijziging van de beschikking waarbij het verlof is verleend.

Q

In artikel 233, eerste lid, wordt “artikel 195” vervangen door “artikel 187”.

R

Artikel 244 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikel 199” vervangen door “artikel 191”.
2. Het derde lid komt te luiden:
3. De tweede volzin van het tweede lid van artikel 202, is van toepassing.

S

In artikel 248 wordt “artikel 199” vervangen door “artikel 191”.

T

In artikel 284, vierde lid, wordt “de artikelen 195 en 199” vervangen door “de artikelen 187 en 191”.

U

De eerste afdeling van de zevende titel van het derde Boek vervalt.

V

Het opschrift van afdeling 1A van de zevende titel van het derde Boek komt te luiden:

Eerste afdeling. Toegang tot gegevens in zaken betreffende schending van mededingingsrecht

W

In artikel 844, eerste lid, wordt “bescheiden” vervangen door “gegevens” en wordt “artikel 843a” vervangen door “de artikelen 149b, 194 en 195”.

X

In artikel 845 wordt “artikel 843a, vierde lid,” vervangen door “Artikel 149b, tweede lid, aanhef en onder b” en wordt “bescheiden” vervangen door “gegevens”.

Y

Artikel 847 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikel 843a” vervangen door “de artikelen 149b, 194 en 195”.
2. In het tweede lid wordt “bescheiden” vervangen door “gegevens”.

Z

Artikel 849 wordt “artikel 843a” vervangen door “de artikelen 149b, 194 en 195” en wordt “bescheiden” vervangen door “gegevens”.

AA

In artikel 1018a, vierde lid, wordt “Artikel 191, tweede lid, tweede en derde zin” vervangen door “Artikel 199, derde lid, tweede en derde zin”.

BB

Artikel 1019a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikel 843a” vervangen door “artikel 149b, eerste lid”.
2. In het tweede lid wordt “In de procedure op de voet van artikel 843a” vervangen door “In procedures bedoeld in artikel 196 in verbinding met artikel 204 en de artikelen 194 en 195”.
3. In het derde lid wordt “de vordering” vervangen door “het verzoek” en wordt “Artikel 843a, vierde lid,” vervangen door “Artikel 149b, tweede lid, aanhef en onder b”.

CC

In artikel 1019h wordt “artikel 843a, eerste lid,” vervangen door “artikel 149b, eerste lid”.

DD

In artikel 1019r, eerste lid, wordt “artikel 201” vervangen door “artikel 193”.

EE

In artikel 1019ij, tweede lid, wordt “Artikel 191, tweede lid, tweede en derde zin” vervangen door: Artikel 199, derde lid, tweede en derde zin”.

FF

In artikel 1022b wordt “een voorlopig getuigenverhoor, een voorlopig deskundigenbericht, een voorlopige plaatsopneming en bezichtiging, of inzage, afschrift of uittreksel van bepaalde bescheiden” vervangen door “om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen”.

GG

In artikel 1074b wordt “een voorlopig getuigenverhoor, een voorlopig deskundigenbericht of een voorlopige plaatsopneming en bezichtiging” vervangen door “om een of meer voorlopige bewijsverrichtingen”.

ARTIKEL II

Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 339, eerste lid, wordt “de artikelen 194 tot en met 199” vervangen door “de artikelen 186 tot en met 191”.

B

In artikel 343c, vierde lid, wordt “artikel 198 lid 4 ” vervangen door “artikel 190 lid 4” en wordt “artikel 205 lid 1” vervangen door “artikel 202 lid 1”.

C

In artikel 450, vierde lid, wordt “artikel 194” vervangen door “artikel 186”.

ARTIKEL III

In artikel 304, derde lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek wordt “de artikelen 195, 196, 199” vervangen door “de artikelen 187, 188, 191”.

ARTIKEL IV

De **Gerechtsdeurwaarderswet** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2, eerste lid, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

f. het opmaken van een akte, bestemd om in procedures voor de burgerlijke rechter tot bewijs te dienen van de daarin door de gerechtsdeurwaarder persoonlijk waargenomen feiten.

B

In artikel 20, derde lid, vervalt onderdeel e, onder vernummering van onderdeel f tot onderdeel e (nieuw).

ARTIKEL V

In artikel 37, tweede lid, van de **Onteigeningswet** wordt “artikel 194, vijfde lid” vervangen door “artikel 186, vijfde lid”.

ARTIKEL VI

In artikel 18, tweede lid, van de **Uitvoeringswet Bewijsverdrag** wordt “artikel 195” vervangen door “artikel 187” en wordt “de artikelen 199, derde lid” vervangen door “de artikelen 191, derde lid”.

ARTIKEL VII

De **Uitvoeringswet EG-bewijsverordening** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 12, derde lid, wordt “de artikelen 195 en 199” vervangen door “de artikelen 187 en 191”.

B

In artikel 13, tweede lid, wordt “artikel 195” vervangen door “artikel 187” en wordt “de artikelen 199, derde lid” vervangen door “de artikelen 191, derde lid”.

ARTIKEL VIII

In artikel 20, tweede lid, van de **Uitvoeringswet Rechtsvorderingsverdrag 1905** wordt “artikel 195” vervangen door “artikel 187” en wordt “de artikelen 199, derde lid” vervangen door “de artikelen 191, derde lid”.

ARTIKEL IX

In artikel 16, tweede lid, van de **Uitvoeringswet Rechtsvorderingsverdrag 1954** wordt “artikel 195” vervangen door “artikel 187” en wordt “de artikelen 199, derde lid” vervangen door “de artikelen 191, derde lid”.

ARTIKEL X

Artikel 7 van de **Zaaizaad- en plantgoedwet 2005** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt “de artikelen 191 en 203, tweede en derde lid” vervangen door “de artikelen 165 en 177”.

2. In het vijfde lid wordt “de artikelen 197 tot en met 199, 203 en 205” vervangen door “de artikelen 171 tot en met 173, 177 en 179”.

ARTIKEL XI

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister voor Rechtsbescherming,